

Boek : *Autisme als CONTEXT BLINDHEID*

Auteur : Peter Vermeulen 2009, Acco
ISBN: 978 90 334 7612 9

Bespreker : Katrien Vanherpe

Datum : mei 2010

• In een notendop...

Recent onderzoek in diverse gebieden zoals neurologie, psychologie, filosofie en artificiële intelligentie toonde aan dat context een centrale rol speelt in de wijze waarop het menselijk brein informatie verwerkt. De schrijver stelde vast dat net die gebieden van informatieverwerking waarin context een rol speelt, verstoord zijn in autisme.

Dit boek benadrukt een aspect van het autistisch denken dat te pas en te onpas vermeld wordt, maar tot nu toe nooit gedetailleerd en kritisch beschreven is. Namelijk: mensen met autisme hebben moeite met context.

Daarom gaat dit boek niet enkel over autisme, maar ook en vooral over contextgevoeligheid in het niet-autistische brein. Wie dit boek leest zal evenveel leren over zijn eigen brein als over het brein van mensen met autisme.

- 👍 *theorie is heel begrijpelijk geschreven*
- 👍 *voor iedereen die iets wil weten over de werking van zijn brein*
- 👍 *trefwoorden: context, brein, waarneming, kennis, autisme*
- 👍 *zowel voor school, externe begeleiders en ouders*

Over de auteur...

Peter Vermeulen, is een Vlaams pedagoog en een autoriteit op het gebied van autisme.

Hij werkte na zijn studies aan de Katholieke Universiteit Leuven als pedagoog in de geestelijke gezondheidszorg. Later ging hij werken voor de Vlaamse Vereniging Autisme en behaalde een doctoraat aan de Universiteit van Leiden over diagnostiek bij normaal begaafde personen met autisme. Hij is medewerker van Autisme Centraal, een kennis- en ondersteuningsvereniging voor autisme en is tevens eindverantwoordelijke voor hun tijdschrift.

• Zeker lezen?

Het boek is heel helder en duidelijk geschreven met veel voorbeelden. Al wie betrokken is bij autisme, al dan niet professioneel, zal beter begrijpen wat er zich afspeelt in een autistisch brein. De auteur vergelijkt bijvoorbeeld de hersenactiviteit – dat vooral een kwestie is van samenwerking - met een groot symfonieorkest. Zoals een orkest de samenwerking is tussen de verschillende instrumenten, is contextgevoeligheid de mate van samenwerking tussen hersencellen, groepen van cellen en hersenzones. Bij autisme heeft men een storing in die samenwerking gevonden. In het orkest van het autistisch brein is geen dirigent, waardoor de muzikanten niet goed kunnen samenspelen.

- *technische informatie achteraan het boek en ook apart op www.contextblindheid.be*
- *veel praktijkvoorbeelden en duidelijke illustraties*
- *duidelijk beeld van het autistische brein*

• Te onthouden

- ➔ Context speelt een belangrijke rol en we weten nu dat mensen met autisme het hiermee moeilijk hebben. Contextblindheid zorgt voor (onaangename) verrassingen en onvoorspelbaarheid. Als een autistisch persoon in een hamburgertent binnengaat, zal hij een bepaald scenario in zijn hoofd hebben. Hij geraakt echter enorm het noorden kwijt als de dienster zijn bestelling komt opnemen wanneer hij nog in de rij aan het aanschuiven is, omdat het te druk is. Andere mensen aanvaarden dit omdat voor hen de context (het is te druk) duidelijk is. De persoon met autisme weigert zijn bestelling door te geven omdat het niet past in zijn scenario.
- ➔ Autismen kan erfelijk bepaald zijn en komt voort uit een verstoring in de ontwikkeling van de hersenen.
- ➔ **Wat is context?** De oneindige verzameling van elementen die we de 'context' noemen, kunnen we dus onderverdelen in:
 - Onmiddellijke, nabije context en ruime context
 - Interne en externe context
 - Zinnvolle en bijkomende context

- ➔ **Context in het brein:** contextgevoeligheid is vooral het werk van samenwerking binnen de hersenen. Bij mensen met autisme zit het niet goed wat betreft de verbindingen in de hersenen. Het gevolg is dat prikkels veel meer absoluut dan relatief verwerkt wordt.
- ➔ **Context in waarneming :** context helpt ons dingen en gebeurtenissen snel te herkennen en richt onze aandacht op wat belangrijk is. Onduidelijke en verwarrende informatie wordt duidelijk dankzij de context. De weinige studies die gedaan zijn over de rol van context in de informatieverwerking van autisme zijn tegenstrijdig. Wetenschappers zouden meer gebruik moeten maken van levensechte situaties en materiaal.
- ➔ **Context in sociaal contact :** Wie contextblind is, heeft moeite met het inschatten van de reacties van anderen en hoe daarmee omgegaan kan worden. Bij vage, onduidelijke en dubbelzinnige informatie gebruiken mensen met autisme niet spontaan de context die het best past bij die situatie. Ze zien niet goed wat best past in een bepaalde context, en wat niet.
- ➔ **Context in communicatie:** mensen met autisme koppelen slechts één betekenis aan een woord en passen die niet aan de context aan. Ondanks hun uitstekende woordenboekkennis, hebben ze toch problemen om de communicatie te begrijpen.
- ➔ **Context in kennis:** Onze kennis van de wereld is vervat in concepten. Mensen met autisme hebben geen cognitieve flexibiliteit: ze hebben het moeilijk om concepten en hun eigenschappen aan de context aan te passen. Zo krijgen ze een heel andere kijk op de wereld.

• Tips die we onthielden...

- ➔ Het lijkt er op dat sommige mensen op een autistische manier naar autisme kijken. Er is al heel veel *knowhow* over autisme, maar nog steeds een schrijnend gebrek aan *knowwhy*. De kern van autisme wordt gemist omdat men teveel blijft vasthangen aan het gedrag van mensen met autisme en nog te weinig rekening houdt met de context van wat er zich in het brein van mensen met autisme afspeelt.

- ➔ Contextgevoeligheid kan je niet aanleren of trainen bij mensen met autisme, maar je kan er wel iets aan doen. Je kan ze theoretisch wel wijzen op het belang van context, maar, vermits context gevoeligheid pure intuïtie is, kan je het ze praktisch niet aanleren.
- ➔ Mensen met autisme kunnen wel context gebruiken, mits men op hun contextknopje drukt. Je kan ze een omweg aanbieden.
- ➔ De belangrijkste boodschap is : creëer een autismevriendelijke omgeving waarin mensen met autisme door het aanbieden van duidelijkheid wegwijs gemaakt worden in de vele wisselende betekenissen in onze wereld. Creëer een wereld waar ze blindelings hun weg vinden.

- **Meer over autisme op www.letop.be**

- ➔ In onze infotheek vind je bij de bib nog andere interessante artikels over autisme. Klik op deze link www.letop.be/infotheek/bib
- ➔ Fiche autisme: <http://www.letop.be/zoek/pdf.asp?lzigid=1127>